Omni Mobilae

Variantenanalyse Omni Mobilae

Definitief

Rapportnummer:	211x01731.040253_2
Datum:	11 december 2008
Contactpersoon opdrachtgever:	Peter Oude Vrielink (Omni Mobilae), Sylvie Uenk (gemeente Raalte)
Projectteam BRO:	Rob van Dijk, Lonneke Michielsen, Marcel Volbeda
Trefwoorden:	variantenanalyse, Ecologische Hoofdstructuur

Beknopte inhoud: Er is een analyse uitgevoerd naar de ecologische effecten van verschillende inrichtingsvarianten voor het terrein van Omni Mobilae.. Doel hiervan is om te beoordelen welke maatregelen het beste negatieve invloeden op de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) beperkt kunnen worden, en of deze maatregelen zowel vanuit ecologisch oogpunt als bedrijfsvoering aanvaardbaar zijn. Uit de analyse is gebleken dat door alternatieve inrichting van het terrein van Omni Mobilae een voor de EHS aanvaardbare situatie kan ontstaan.

BRO Boxtel
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
Boxtel
T +31 (0)411 85 04 00
F +31 (0)411 85 04 01
E info@bro.nl

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING **3**
1.1 Aanleiding 3
1.2 Doel van deze notitie 3

2. GEBIEDSBESCHRIJVING **5**
2.1 Ligging 5
2.2 Gebiedsbeschrijving 5
2.3 Bedrijfsactiviteiten 6

3. VARIANTENANALYSE **9**
3.1 Principes 9
3.2 Factoren 12
3.3 Ecologische beoordeling van de varianten 13
3.3.1 Nulvariant: huidige situatie 14
3.3.2 Variant A: verplaatsen accommodatie 15
3.3.3 Variant B: verplaatsen paintballterrein 16
3.3.4 Variant C: verplaatsen paintball + nieuwe ontsluiting 16
3.3.5 Variant B/C met natuurlijke inrichtings- en beheersmaatregelen (B+/C+) 17
3.3.6 Verhoging toren op grasveld 17
3.3.7 Samengevat 18
3.4 Toekomstperspectieven 18
3.4.1 Variant A 18
3.4.2 Variant B 19
3.4.3 Variant C 19

4. CONCLUSIE EN ADVIES **21**

5. BRONNEN **23**

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het buitensportbedrijf Omni Mobilae is sinds 1996 gevestigd aan de Raarhoeksweg ten noorden van de kern Raalte. Het bedrijf organiseert sport-, spel- en teambuildingsactiviteiten, die grotendeels plaatsvinden in een bos en deels op een aangrenzend grasveld. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om boogschieten, highland games, klimtorens, paintball en kleinere spellen.

Het bestemmingsplan voorziet niet in het uitvoeren van dergelijke bedrijfsactiviteiten op het terrein. De gemeente Raalte is bereid om onderzoek te ondersteunen naar de planologische mogelijkheden van legalisatie van Omni Mobilae op de huidige locatie. De belemmering hierbij vormt de ligging van het bedrijf in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het provinciale beleid is gericht op het behoud en versterken van de natuurwaarden in de EHS.

Omdat sprake is van een reeds lang bestaande situatie is het niet hard te maken in welke mate Omni Mobilae een invloed op de natuurwaarden van de EHS heeft gehad. Er zijn hiervoor wel verkennende studies verricht (Takkenkamp, 1999; Eelerwoude, 2000). Het is echter constructiever om te beoordelen of alternatieve locaties of alternatieve inrichtingsvormen tot een aanvaardbare situatie voor het functioneren van de EHS leiden.

1.2 Doel van deze notitie

Deze notitie richt zich op de beoordeling van een aantal inrichtingsvarianten van het bestaande terrein van Omni Mobilae. Deze varianten zijn beoordeeld op invloedsfactoren, en ook op hun toekomstperspectief vanuit bedrijfsvoering (omdat sprake moet zijn van haalbare alternatieven). Doel hiervan is om te toetsen welke maatregelen het beste negatieve invloeden kunnen beperken, en of hierdoor inderdaad een aanvaardbaar functioneren van de EHS wordt bereikt.

Alternatieve bedrijfslocaties zijn niet meegenomen in deze notitie. Dit lijkt in tegenspraak met de Gebiedsvisie Pilot Raalte-Noord, waarin de voorkeur gegeven wordt aan verplaatsing van het bedrijf. In de overlegfase met Omni Mobilae, Gemeente Raalte, Provincie Overijssel en IVN Raalte is echter vastgesteld dat op het moment van schrijven geen reële, volwaardige alternatieve bedrijfslocaties in het buitengebied van de gemeente Raalte voorhanden zijn. In de ruimtelijke onderbouwing, die

opgesteld zal worden ten behoeve van de partiële herziening, zal de alternatievenoverweging uitgebreider onderbouwd worden.

De beoordeling is gemaakt door middel van ‘expert judgement’. Hiertoe is een eenmalig veldbezoek aan het gebied gebracht. Verder is gebruik gemaakt van de eerder genoemde rapporten, van vakliteratuur en algemene verspreidingsgegevens.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Ligging

Het onderzoeksgebied betreft het terrein van Omni Mobilae. Het gebied ligt ten noorden van de kern Raalte in de gelijknamige gemeente. Omni Mobilae is gelegen aan de Raarhoeksweg, en is bereikbaar via de Berkendijk. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn 216,3-493,6. Het gehele bos maakt deel uit van de EHS; het grasveld en de bedrijfsbebouwing liggen buiten de EHS.

2.2 Gebiedsbeschrijving

Het grootste deel van het onderzoeksgebied bestaat uit naaldbos of gemengd bos. Het is aangeplant op heideontginningen. Plaatselijk zijn in het landschap voormalige stuifduintjes aanwezig. In het bos zelf liggen wandelpaden.
Als boomsoorten zijn Grove den, Zomereik en Ruwe berk dominant. De struiklaag is plaatselijk redelijk ontwikkeld en bestaat uit Amerikaanse vogelkers en Lijsterbes. De ondergroei is slecht ontwikkeld, met plaatselijk soorten als Brede stekelvaren, Rankende helmbloem. Rondom speeltoestellen ontbreekt de kruid- en struiklaag. Ten noorden van het onderzoeksgebied liggen in het bos enkele kleine bospoeltjes.

Het grasveld ligt in het noordoostelijke deel van het onderzoeksgebied en is aan drie zijden ingesloten door bos. In de grazige vegetatie zijn geen bijzondere kruidachtige soorten aangetroffen. Aan de bosrand komen soorten voor als Braam en Brem. Op het veld staan enkele spelelementen en een uitkijktoren die iets lager is dan de boomtoppen.

In de zuidoostelijke hoek van het gebied bevindt zich de bedrijfsbebouwing. Deze bestaat uit voormalig agrarische bebouwing. Rondom de bebouwing bevindt zich enige verharding. Ten zuiden en westen van de bebouwing liggen grootschalige agrarische percelen.

In het plangebied zijn verschillende spelelementen aanwezig. De meeste hiervan staan in het bos, voornamelijk op bestaande paden. Zie voor de locaties de bijgevoegde figuren 2 t/m 5. Het gaat om:
1. Accommodatie, opslag en terras,
2. Schietcombinatie, afdak met baan voor handboogschieten.
3. Houten klimtorens,
4. Touwbanen in de bomen,
5. Paintball terrein,

6. Junglepad,
7. Challenge parcours,
8. Veld met Highland games,
9. Kronkelpad met kleinschalige spelen (evenwichtsbalk, puzzels).

2.3 Bedrijfsactiviteiten

Op het terrein van Omni Mobilae vinden dagrecreatieve activiteiten plaats. Het gaat hierbij om teamtrainingen en outdooractiviteiten in groepsverband. De activiteiten op het terrein vinden uitsluitend plaats op de locaties zoals aangegeven in figuur 6. Daarnaast organiseert het bedrijf ook dagrecreatieve activiteiten buiten het terrein, zoals puzzeltochten, vlotvaren etc.

De activiteiten op het terrein worden jaarrond gehouden. Gegevens over bezoekersaantallen zijn niet voorhanden geweest bij het opstellen van deze notitie. De activiteiten vinden in principe overdag plaats, tussen zonsopgang en zonsondergang. In de winter kunnen activiteiten uitlopen tot na zonsondergang. Hierbij wordt dan de locatie waar de activiteit plaats vindt ter plaatse verlicht.

De accommodatie op het terrein wordt gebruikt als kantoor, voor opslag en als eet- en drinkgelegenheid. De accommodatie is ook na zonsondergang geopend.

Het verkeer van en naar Omni Mobilae loopt via de Berkendijk, ten noorden van de bosstrook waarin het bedrijf ligt. Van hieruit loopt een verhard pad naar het zuiden, dat vervolgens als onverhard pad naar het westen afbuigt. Parkeren vindt langs deze paden plaats. In totaal zijn langs de paden 21 parkeerplekken aanwezig; bij de accommodatie zijn nog eens 4 parkeerplekken aanwezig. De maximale parkeercapaciteit van de locatie is een stuk groter (+/- 260 parkeerplekken), doordat ook op grasveld geparkeerd kan worden (180 parkeerplekken en 50 extra noodparkeerplekken op het ‘highland-terrein’). In de praktijk blijkt dat gemiddeld 25 auto’s, verspreid over de dag, het terrein bezoeken.

Figuur 1. Globale ligging van het onderzoeksgebied (rood omlijnd).

Figuur 2. Zicht op akker vanaf de accommodatie

Figuur 3. Rondom de activiteiten ontbreekt de ondergroei

Figuur 4. Het grasveld met highland games

Figuur 5. Klimtorens in het bos

3. VARIANTENANALYSE

3.1 Principes

In deze rapportage hebben we een aantal alternatieve inrichtingen opgesteld voor de recreatieve elementen op het terrein van Omni Mobilae. In een afwegingsmatrix zijn deze varianten uitgezet tegen de verstorende factoren die de inrichtingsvarianten teweeg kunnen brengen. Ook de huidige inrichting en de nulvariant zijn meegenomen. Voor iedere variant wordt de afweging nader toegelicht.
In de inrichtingsvarianten is uitgegaan van dezelfde elementen die momenteel ook onderdeel uitmaken van Omni Mobilae. Deze elementen zijn alle, behalve highland games, direct afhankelijk van het bos, en kunnen vanuit bedrijfsperspectief dan ook niet zomaar buiten het bos geplaatst worden (de belevingswaarde van het bos is een belangrijke factor in het bedrijf). Bovendien is uitgegaan van het bestaande terrein van Omni Mobilae. Voor aankoop of verkoop van gronden zijn in de huidige situatie geen mogelijkheden. Bovendien vormen alle bestaande bosgebieden in de omgeving van Raalte onderdeel van de EHS.

Het principe van zonering is als leidraad gebruikt bij het opstellen van de inrichtingsvarianten A, B en C. Zonering van recreatiedruk wordt in veel gebieden toegepast bij het integreren van recreatieve activiteiten in bos- en natuurgebieden. Dit is op het terrein van Omni Mobilae nog meer toepasbaar dan in reguliere bos- en natuurgebieden, omdat de recreatiedruk geheel te sturen is door de inrichting van het gebied. Zo kunnen zones gedefinieerd worden met een grotere verstoringsdruk en zones waar maximale rust gegarandeerd wordt. Voorwaarde hierbij is dat de natuurwaarde van de EHS als geheel gewaarborgd wordt.

De figuren op de volgende pagina's geven een globaal beeld van de inrichtingsvarianten. De recreatieve elementen zijn daarin schematisch weergegeven. De legenda hierbij is als volgt:
1 Accommodatie, opslag en terras,
2 Schietcombinatie,
3 Houten klimtorens,
4 Touwbanen,
5 Paintball terrein,
6 Junglepad,
7 Challenge parcours,
8 Veld met Highland games,
9 Kronkelpad,
10 Toren.

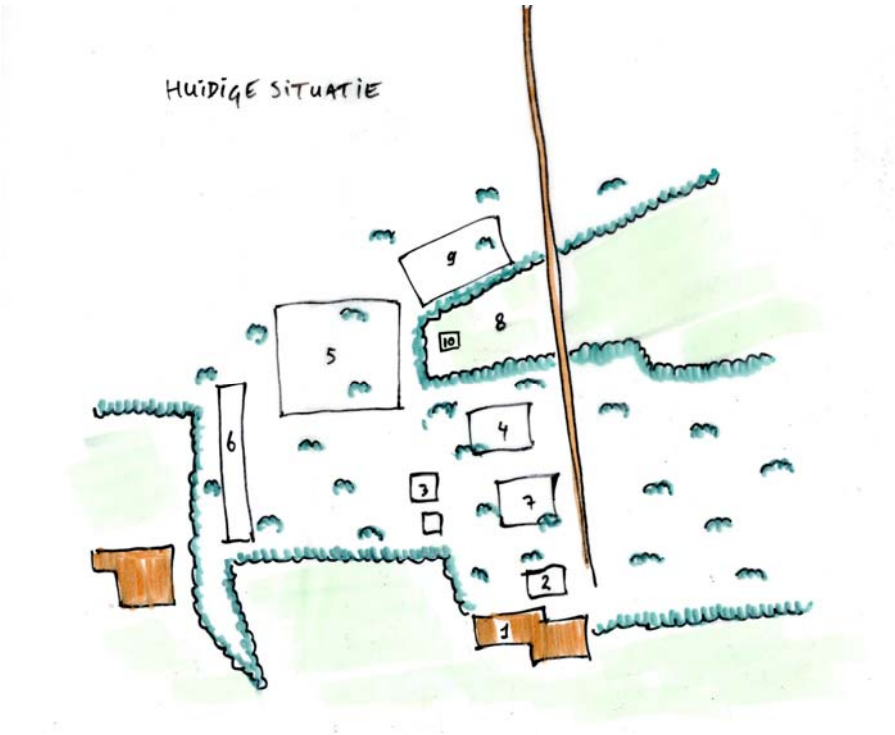

Figuur 6. Huidige situatie

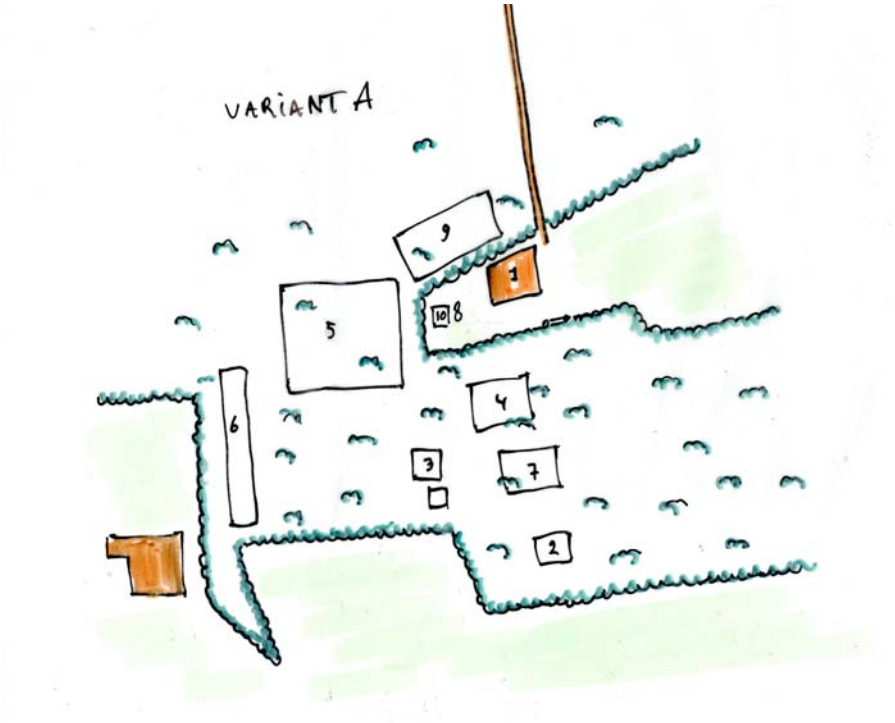

Figuur 7. Variant A. Verplaatsing van de accommodatie (1) naar het grasveld.

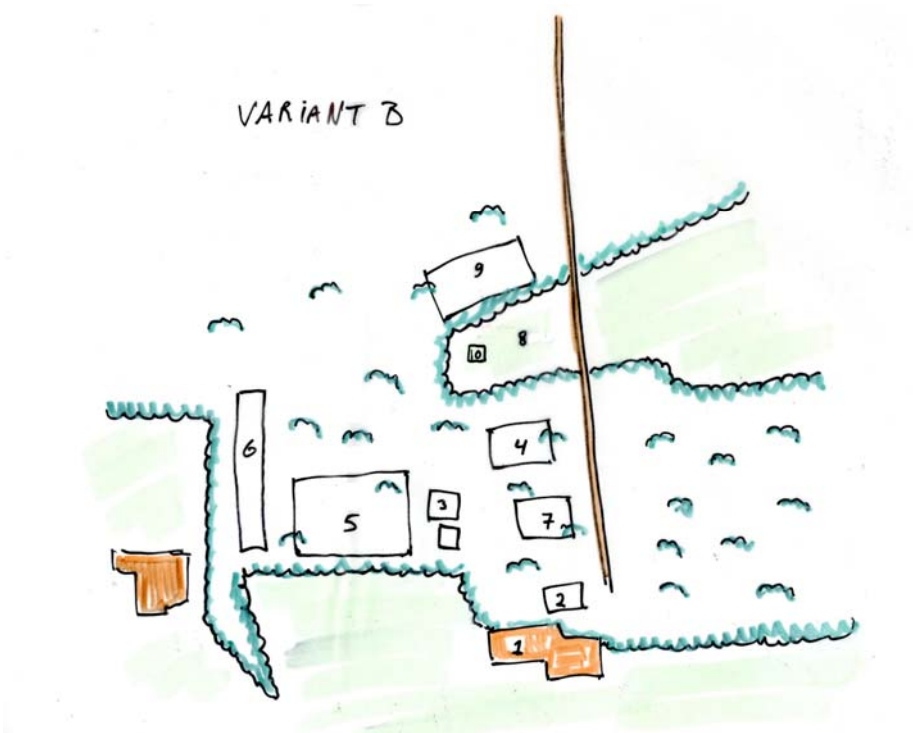

Figuur 8. Variant B. Verplaatsing van het paintballterrein (5) naar de rand van de bosstrook.

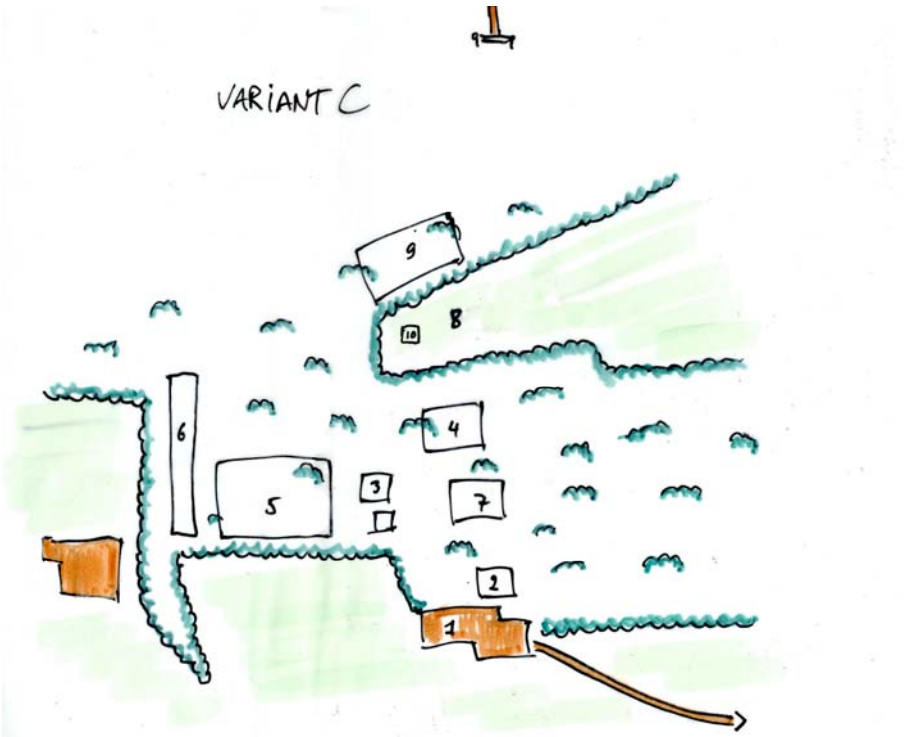

Figuur 8 en 9. Variant C. Gelijk aan variant B, met een alternatieve ontsluitingsroute.

3.2 Factoren

De te wegen factoren zijn gebaseerd op de hoofdcategorieën van factoren, die door het Ministerie van LNV in de 'effectenindicator' voor Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld. De factoren zijn als volgt gedefinieerd en beoordeeld op hun belang voor de planten en dieren die gebruik maken van het bos:

1. verhindering van vegetatieontwikkeling

   Een belangrijke en voor de hand liggende vorm van aantasting van de natuur is oppervlakteverlies. Voor het verdwijnen van oppervlakte natuur is volgens de beleidsregels voor natuurcompensatie het meest eenvoudig om compenserende maatregelen te nemen, nl. het terugbrengen van een zelfde oppervlakte natuur, al dan niet met een oppervlaktetoeslag.

   Voor het geval van *gebruik* in plaats van verwijderen van bos is geen sprake van daadwerkelijk oppervlakteverlies. Wel is het zo dat rondom de intensief gebruikte delen van het bos de ondergroei en struiklaag minder goed tot ontwikkeling komen. Er is plaatselijk sprake van het verdwijnen van deelbiotopen. De ondergroei en struiklaag zijn van belang als rustplaats voor wild, broedplaats voor vogels en groeiplaats van planten. Hiermee kan in de inrichtingsvarianten rekening worden gehouden (zie variant B+/C+)

2. verontreiniging (incl. verzuring, vermesting, afval, etc.)

   Soorten die in grote mate gevoelig zijn voor verontreiniging zijn vooral waterafhankelijke soortgroepen (bv. Moerasplanten, amfibieën). Naaldbossen op hogere zandgronden herbergen in het algemeen niet zulke soorten. Grotere vervuiling en verontreiniging heeft echter wel zijn effecten op de naaldbosbiotoop. Dit is geheel niet van toepassing op de situatie van Omni Mobilae.

3. verontrusting door menselijke activiteit (incl. geluid, verkeer)

   Verontrusting is te beschouwen als het samenspel van factoren dat ervoor zorgt dat dieren in hun normale gedrag verstoord worden. Dit kan leiden tot het lagere dichtheden van dieren in een straal rondom de verstoringsbron. De mate van verstoring is enerzijds afhankelijk van de aard van de verontrustende activiteit. Bij een regelmatig terugkomende vorm van verstoring zonder consequenties treedt vaak gewenning op. Zo kan het voorkomen dat een Buizerd broedt in bosstroken van een drukke snelweg. Voor het loslaten van een hond op de hei zal echter geen gewenning optreden. Ook zal gedragsaanpassing kunnen optreden: bij activiteiten die alleen overdag plaatsvinden, zullen soorten hun activiteiten meer verleggen naar de nachtelijke uren.

   Anderzijds is de mate waarin verstoring optreedt, erg soortafhankelijk. In het Alterra-rapport van Henkens e.a. (2003) zijn de gevoeligheden van broedvogels voor recreatie in gevoeligheidsklassen uitgedrukt. Hierin blijkt dat bosvogels in het algemeen niet bijzonder gevoelig zijn voor recreatie. De verstorende effec-

ten van recreatieve activiteiten zullen daarmee een kleinere uitstraling hebben. Voor veel zoogdieren, zoals Ree, Konijn en roofdieren, geldt dat deze zich zoals gezegd in hun dag-nacht-ritme kunnen aanpassen. Voorwaarde is dat er daadwerkelijk rustige zones overblijven als rustplaats, en dat recreatie alleen overdag plaats vindt.

4. verstoring door licht

De gevoeligheid van diersoorten voor nachtelijke verlichting is nog betrekkelijk slecht bekend. Van vleermuizen is bekend dat populaties van kritische soorten afnemen als nachtelijke verlichting toeneemt. Voor andere soortgroepen wordt verondersteld dat verlichting een negatief effect op hun gedrag kan hebben, maar gericht ecologisch onderzoek ontbreekt. Afgezien hiervan is overmatige verlichting in bos en natuur landschappelijk gezien ongewenst.

5. versnippering en barrièrewerking

Barrières in het landschap kunnen ertoe leiden dat deelpopulaties van planten- en diersoorten van elkaar geïsoleerd raken. Hierdoor neemt de kans op lokaal uitsterven toe, en de kans op herkolonisatie af. De mate waarin versnippering nadelige effecten heeft, is erg soortafhankelijk. Mobiele soorten zoals vogels kunnen grotere afstanden door ongunstige gebieden overbruggen; voor bijvoorbeeld een hagedis kan een tweebaansweg een grote barrière vormen.

Om versnippering en barrièrewerking in beeld te krijgen, zal altijd op structuurniveau naar een natuurgebied gekeken moeten worden. Als versnippering aan de rand van een leefgebied plaatsvindt, zullen effecten op populaties minder groot zijn dan wanneer dit centraal in een leefgebied plaatsvindt. Als twee deelbiotopen van elkaar geïsoleerd raken (bijvoorbeeld verbindingswegen tussen foerageer- en rustgebied, of tussen zomer- en winterbiotoop) zullen effecten groter zijn dan wanneer deze verbinding gehandhaafd blijft.

In het geval van Omni Mobilae hangt een eventuele barrièrewerking nauw samen met de factor verontrusting. Er is namelijk geen fysieke barrière aanwezig, maar de activiteiten kunnen in enige mate de migratie van dieren door de bosstrook verhinderen.

3.3 Ecologische beoordeling van de varianten

Tabel: de invloed van potentieel verstorende factoren op natuurwaarden voor 3 inrichtingsvarianten voor Omni Mobilae.

FACTOR	VARIANT				
	0	A	B	C	B+/C+
Verhindering vegetatie	-	-	-	-	0
Verontreiniging	0 / (+)	0 / (+)	0 / (+)	0 / (+)	0 / (+)
Verontrusting	--	--	-	-	0/-
Licht	0/-	0/-	0/-	0/-	0
Versnippering	--	--	--	-	0/-

+: positieve invloed
0: geen meetbare invloed
0/-: geen tot geringe negatieve invloed
- : geringe negatieve invloed
--: matige negatieve invloed
---: sterke negatieve invloed

3.3.1 Nulvariant: huidige situatie

Een beoordeling van de effecten van Omni Mobilae in de huidige situatie is lastig, omdat een referentiesituatie ontbreekt. Wanneer het bedrijf er niet was geweest, was waarschijnlijk sprake geweest van een regulier productiebos van Grove den. Recreatie zou beperkt zijn tot wandelaars en mountainbikers.

Verhindering vegetatie

De vestiging van Omni mobilae heeft geen afname van de hoeveelheid bos tot gevolg gehad. Er zijn geen bomen gekapt anders dan vanuit bosbeheersoogpunt. Ook worden bomen niet zodanig gebruikt en verzwakt waardoor deze alsnog zouden sterven. Voor plaatsing van toestellen is gebruik gemaakt van bestaande paden en plaatselijk zijn door Omni Mobilae houtwallen in het bos hersteld. Verschillende toestellen hangen in de bomen. Rondom de toestellen is de struiklaag en kruidlaag minder begroeid of zelfs niet aanwezig. Dit zal worden veroorzaakt door betreding. Dit is ook het geval in het paintball-bos. Het rapport van Bureau Takkenkamp gaat uit van 5 tot 10% van de totale oppervlakte die gebruikt wordt voor activiteiten. De betrede oppervlakte zal zijn vergroot door randeffecten, maar juist weer verkleind doordat waar mogelijk bestaande paden gebruikt zijn voor speeltoestellen. De opmerking van Takkenkamp dat de ontwikkeling van een goede bosstructuur positief wordt beïnvloed, wordt niet ondersteund. Het rapport van Eelerwoude stelt dat met name op het paintball-terrein de struik- en kruidlaag verdwenen is. Dit is geverifieerd tijdens het veldbezoek.

Verontreiniging
De vestiging van Omni Mobilae heeft geen verslechtering van milieuomstandigheden (verontreiniging, verzuring, vermesting etc.) tot gevolg gehad. Er vinden geen activiteiten plaats die hiertoe aanleiding geven. Het toezicht van het bedrijf op het bos zal er eerder toe leiden dat bijvoorbeeld zwerfafval in het gebied verminderd is.

Verontrusting
De recreatieve activiteiten in het bos en het autoverkeer van en naar de accommodatie zullen een zekere verontrusting van dieren tot gevolg hebben. De mate van verontrusting is niet objectief vast te stellen, wat blijkt uit verschillende beoordelingen door Takkenkamp en Eelerwoude. Gezien de beperkte gevoeligheid van bossoorten voor verontrusting en het feit dat in het bos geen nachtelijke activiteiten plaatsvinden, zullen de effecten, behalve bij het paintballterrein, beperkt blijven tot de directe locatie van de activiteiten. Het paintball zal gezien de grotere oppervlakte en onvoorspelbaarheid van bewegingen een grotere uitstraling hebben.

Lichtverstoring
Lichtverstoring is slechts zeer beperkt aan de orde. In het bos hangt plaatselijk verlichting, maar in het bos vinden in principe geen nachtelijke activiteiten plaats. In de bedrijfsvoering van Omni Mobilae zal verlichting gebruikt worden bij activiteiten die in de winter in de schemering afgerond moeten worden. Dit wordt beperkt tot één locatie waar een activiteit plaats vindt. Hoe met verlichting omgegaan wordt, zou kunnen worden vastgelegd in een bedrijfsnatuurplan.

Versnippering
Gekoppeld aan de genoemde verstoring zullen de activiteiten in het gebied een zekere barrièrewerking kunnen hebben. Het functioneren van de bosstrook in een ecologisch netwerk zou verminderd worden wanneer dieren het gebied vanwege deze verstoring mijden. Veel zoogdieren zijn met name nachtactief en zullen slechts in mindere mate een barrièrewerking ondervinden. Ook vogels zullen als mobiele soortgroep slechts een geringe barrièrewerking ondervinden. Het feit dat de bosstrook ter plaatse slechts een paar 100 meter breed is, en vrijwel geheel deel uitmaakt van Omni Mobilae, maakt dat de Ecologische Hoofdstructuur ter plaatse kwetsbaar is.

3.3.2 Variant A: verplaatsen accommodatie

Verhindering vegetatie, verontreiniging en lichtverstoring
De varianten A, B en C zullen wat betreft de factoren ‘verhindering vegetatieontwikkeling’, ‘lichtverstoring’ en ‘verontreiniging’ niet van de nulvariant verschillen. Verhindering van vegetatieontwikkeling zal gelijk zijn doordat de oppervlakte voor de activiteiten niet afneemt.

Verontrusting en versnippering
Verplaatsing van het bedrijfsgebouw zal tot gevolg hebben dat op de huidige bebouwde locatie de verstoring afneemt. Bovendien hoeven auto's minder ver het bos in te rijden. Vanuit het oogpunt van zonering is de keuze echter niet logisch, doordat de accommodatie dan min of meer in het hart van de bosstrook zou worden geplaatst. Vermindering van de barrièrewerking is dan ook niet aan de orde.

3.3.3 Variant B: verplaatsen paintballterrein

Verhindering vegetatie, verontreiniging en lichtverstoring
Zie vorige paragraaf.

Verontrusting en versnippering
Momenteel ligt het paintballterrein in het hart van het bos, direct tegen het meest rustige deel van het bos. Verplaatsing van het paintballterrein past goed in de gedachte van zonering. De hele noordwestzijde van het terrein van Omni Mobilae wordt daarmee geheel ontzien. De elementen die de meeste verstoring teweeg brengen, worden zo aan de zuidzijde van het bos gesitueerd. De ondergroei op het huidige paintballterrein zal zich naar verwachting vrij snel herstellen.

Verplaatsing van andere elementen in het kader van de zonering, zoals het kronkelpad, zal naar verwachting niet significant bijdragen aan afname van de verstoring. Het gaat om een wandelpad met lichte activiteiten (evenwichtsbalk, puzzels etc.).

3.3.4 Variant C: verplaatsen paintball + nieuwe ontsluiting

Verhindering vegetatie, verontreiniging en lichtverstoring
Zie vorige paragraaf.

Verontrusting en versnippering
Om de effecten van auto's in het bos geheel teniet te doen, is een geschikte maatregel het aanpassing van de ontsluiting. Hiertoe zou een (al dan niet verharde) weg aangelegd moeten worden van Omni Mobilae naar de Raarhoeksweg, in combinatie met het opheffen van de bestaande weg door het bos. Dit zorgt voor een vermindering van verkeer op de Berkendijk (aan de noordrand van de bosstrook) en verdwijnen van verkeer in het bos zelf.

N.B. Het aanpassen van de ontsluiting ligt niet binnen de mogelijkheden van Omni Mobilae zelf. Hiervoor is initiatief vanuit de overheid noodzakelijk.

3.3.5 Variant B/C met natuurlijke inrichtings- en beheersmaatregelen (B+/C+)

De natuurwaarden in de varianten B of C kunnen effectief vergroot worden door het nemen van specifieke inrichtings- en beheersmaatregelen. Te denken valt aan maatregelen die broedgelegenheid voor vogels verbeteren:

- Een houtwal aan de rand van het veld met highland games, langs de toegangsweg.
- Verbetering van de bosrand bij dit veld door een mantel-zoom-vegetatie.
- Een natuurlijk bosbeheerplan.

Dergelijke mitigerende maatregelen kunnen de verstorende effecten verder teniet doen. Deze dienen in een volgende fase verder te worden uitgewerkt.

3.3.6 Verhoging toren op grasveld

Afgezien van de mogelijke herinrichting zoals voorgesteld in de varianten, heeft Omni Mobilae het voornemen om de toren op het grasveld (nummer 10 in figuur 6) te verhogen. Op deze manier zal de toren 3 tot 5 meter boven de boomtoppen uitkomen. Deze mogelijke ontwikkeling is niet in de variantenanalyse meegenomen. Het gaat immers niet om een maatregel die primair bedoeld is om de ecologische / landschappelijke structuur te verbeteren. Omdat voorliggende variantenanalyse wel een ijkpunt vormt voor de toelaatbaarheid van ontwikkelingen, is de wenselijkheid van deze optie vanuit ecologisch en landschappelijk oogpunt wel in dit stadium meegenomen.

Ecologische effecten van de verhoging van de toren zijn niet aan de orde. Er is namelijk geen sprake van extra ruimtebeslag. Ook extra verstoring is niet aan de orde, doordat de toren niet intensiever gebruikt zal worden als gevolg van de verhoging.

Landschappelijke verstoring door de verhoging van de toren is aan de orde wanneer de verhoging de belevingswaarde van het omliggende landschap negatief beïnvloedt. Op basis van kaartmateriaal en luchtfoto's lijkt de initiatieflocatie zodanig omsloten door bos dat zicht op de toren aan drie zijden praktisch onmogelijk is. Uitsluitend vanaf de oostzijde is de toren beleefbaar, namelijk over een lengte van 100 meter van de Veldemansweg. De landschappelijke effecten zijn als beperkt te beschouwen. Echter, de locatie ligt in een gebied dat een hoge belevingswaarde heeft. Het is aan te bevelen om de landschappelijke effecten van de verhoging van de toren door een landschapskundige samen met de 'belevers' van het gebied (vertegenwoordigd door IVN) te beoordelen. Op basis hiervan kan worden besloten om de toren al dan niet te verhogen.

3.3.7 Samengevat

Samengevat kan worden gesteld dat de huidige aantallen activiteiten in het bos met bijbehorende verkeers- en parkeerdruk niet tot onaanvaardbare aantasting van de ecologische structuur leidt. Er bestaan echter gunstigere inrichtingsvarianten (zie volgende paragrafen).

Op basis van voorliggende ecologische studie is niet met harde cijfers vast te stellen bij welke bezoekersaantallen wél onaanvaardbare aantasting ontstaat. Deze limiet zal in het bestemmingsplantraject in goed overleg tussen Omni Mobilae, Provincie en Gemeente moeten worden vastgesteld. Het is te verwachten dat deze limiet zou worden bereikt door aanleg van nieuwe spelelementen in het bos. Nieuwe activiteiten zouden dan ook buiten het bos moeten worden gerealiseerd. Vanuit het zoneringsprincipe van variant B en C zou dit bij voorkeur gebeuren op gronden ten zuiden van het bestaande Omni-Mobilae terrein (deze zijn momenteel niet in bezit van Omni Mobilae).

3.4 Toekomstperspectieven

De varianten zijn behalve op ecologische effecten ook globaal beoordeeld op hun toekomstperspectief vanuit bedrijfsoogpunt.

FACTOR	VARIANT				
	0	A	B	C	NM
Toekomst perspectief	0	-	+	++	+/++

3.4.1 Variant A

Verplaatsing van de accommodatie naar het Highland-game-terrein zorgt ervoor dat het centrum van het bedrijf aan drie zijden omringd wordt door de EHS. Eventuele uitbreiding van activiteiten en parkeervoorzieningen zal plaatsvinden rondom de bestaande activiteiten. De logische locaties voor de eventuele uitbreidingen zullen in dit geval gevonden worden in de EHS, wat niet toegestaan zal worden. In het kader van de voortzetting van het bedrijf waarbij richting de toekomst nog mogelijkheden opengehouden worden, is het niet wenselijk om de bestaande accommodatie, bebouwing en parkeervoorzieningen te verplaatsen naar het Highland-game-terrein.

3.4.2 Variant B

Bij het verplaatsen van het paintball-terrein naar de zuidrand van de EHS worden de activiteiten over het algemeen meer geconcentreerd aan de zuidzijde. De bestaande accommodatie blijft ook aan de zuidzijde gesitueerd, waardoor er mogelijke uitbreidingsmogelijkheden aanwezig zijn, verder richting het zuiden. (Het perceel ten westen van de huidige accommodatie zou hiervoor zeer geschikt zijn, maar is momenteel niet in bezit of te koop.) Het gebied ten zuiden van de bossen is in het streekplan van de Provincie Overijssel aangewezen als gebied waar mogelijkheden zijn voor nieuwvestiging en uitbreiding van toeristische- en recreatieve bedrijven.

In de huidige situatie wordt het parkeren voornamelijk opgelost langs de bospaden. Extra parkeerdrukte wordt opgevangen op het grasveld. Dit is een aanvaardbare oplossing, maar zou bij groeiende bezoekersaantallen structureel moeten worden opgelost. Het aanleggen van structurele parkeervoorzieningen op het grasveld is in het zoneringsmodel echter niet wenselijk. Tegelijk met bedrijfsuitbreidingen die leiden tot hogere bezoekersaantallen, zullen ook parkeervoorzieningen aan de zuidzijde kunnen worden gerealiseerd (bijvoorbeeld tegenover de accommodatie).

3.4.3 Variant C

Wanneer naast het verplaatsen van het paintball-terrein (variant B) ook de ontsluiting gewijzigd wordt en het verkeer vanaf het zuiden het bedrijf Omni Mobilae kunnen benaderen biedt dit extra mogelijkheden voor uitbreidingen richting het zuiden. Daarnaast ligt er ten zuidoosten van het bedrijf een waterplas, die mogelijk dienst kan doen als recreatieve waterplas waar Omni Mobilae in de toekomst kan uitbreiden met bepaalde activiteiten. Hierdoor wordt het bos (EHS) zoveel mogelijk ontzien: Men rijdt door de zuidelijke ontsluiting niet meer door de EHS en bespaart bezoekers een grote omweg. Ook de activiteiten worden zo bij eventuele bedrijfsuitbreidingen steeds meer geconcentreerd buiten de EHS.

4. CONCLUSIE EN ADVIES

De variant waarbij het paintballterrein wordt verplaatst, in combinatie met een wijziging van de ontsluitingsstructuur, zorgt voor de meeste afname van verstorende effecten. Voor dit laatste is echter een actieve rol voor de overheid noodzakelijk. Binnen de mogelijkheden die Omni Mobilae zelf heeft, is variant B de voorkeursvariant.

Het uitvoeren van variant B of C in combinatie met specifieke natuurvriendelijke maatregelen kan bij de huidige bedrijfsomvang leiden tot een situatie die acceptabel is vanuit het beleid van de EHS. Deze situatie zal worden vastgelegd door middel van een partiële herziening van het bestemmingsplan. Toekomstige bedrijfsontwikkelingen op de planlocatie, die niet mogelijk zijn op basis van het op te stellen bestemmingsplan, kunnen uitsluitend worden gerealiseerd door aankoop van het agrarische gebied aan de zuidzijde van het bestaande terrein.

Het is aan te bevelen om een plan met inrichtings- en beheersmaatregelen op te stellen om de natuurwaarde van het gebied te verhogen. Omdat daarmee de negatieve effecten effectief gemitigeerd (verzacht) kunnen worden, is daadwerkelijke compensatie (bijvoorbeeld in de vorm van bosaanplant buiten het plangebied) niet aan de orde.

5. BRONNEN

Broekmeyer, M.E.A. 2005. Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Alterra-rapport 1375, Wageningen.

Brantjes, O. en de Jong, R. 1999. Omni Mobilae, projectnr. 452. Eelerwoude Ingenieursbureau BV, Rijssen.

Bureau Takkenkamp. 2000. Bosgebied Raarhoek – Krieghuusbelten.

Gemeente Raalte. 2005. Gebiedsvisie Pilot Raalte-Noord.

Henkens, R.J.H.G. e.a. 2003. Verkenning van het effect van recreatie op broedvogels. Werkdocument 2003/29 Alterra, Wageningen.

Ministeries van LNV en VROM en de provincies. 2007. Spelregels EHS. Beleidskaders voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.